

Thuiszitters, leerplicht en leerrecht

Minderjarige kinderen van vijf tot achttien jaar zijn niet alleen onderworpen aan de leerplicht (c.q. kwalificatieplicht), maar hebben ook een leerrecht. En zelfs vierjarigen hebben recht op onderwijs. Onlangs heeft de minister kamervragen beantwoord over het leerrecht van langdurig zieke leerlingen.¹ Het wettelijke uitgangspunt is dat de eigen school verantwoordelijk blijft voor de continuïteit van het leerproces, maar dat de hulp kan worden ingeroepen van consulenten uit de onderwijsbegeleidingsdiensten of de academische ziekenhuizen. Niet zo lang geleden heeft de minister de Onderwijsinspectie verzocht onderzoek te doen naar de kwaliteit van het onderwijs aan zieke leerlingen. De kamervragen gingen overigens met name over ICT-voorzieningen voor afstandsonderwijs (zoals KlasseContact).² Meer informatie over voorzieningen voor langdurig of chronisch zieke scholieren vindt men op de website Ziezon.nl.³

Er zijn echter ook andere categorieën jongeren voor wie er fricties kunnen optreden tussen leerplicht en leerrecht. Men denke aan minderjarige (kinderen van) asielzoekers en illegalen die (al dan niet uitgeprocedeerd) in Nederland verblijven.⁴ Ook zijn er vele jongeren die thuiszitten omdat er vooralsnog geen passend onderwijs voorhanden is of omdat ze op hun eigen school niet langer te handhaven zijn.⁵ Men streeft ernaar tijdelijke buitenschoolse voorzieningen aan te bieden om aan hun leerrecht tegemoet te komen (transferia, time-out, rebound, op de rails, herstart).⁶ Maar misschien moet het leerrecht ook steviger verankerd worden in de schoolcultuur van het reguliere onderwijs.⁷

Bij wijlen wordt er bericht over scholieren die naar huis worden gestuurd omdat ze hoofdluis hebben of omdat ze overmatig gepest worden.⁸ In hoeverre past dat in een algemener patroon? Bij wijze van ordemaatregel mogen Nederlandse scholen leerlingen voor vijf dagen naar huis sturen en eventueel kan die termijn ook verlengd worden. In andere landen is hun leerrecht beter gewaarborgd: de school moet geschorste leerlingen binnenschools opvangen (bv. in een Time-Out klas of STOP-klas) of thuiszitters in elk geval adequate onderwijsfaciliteiten bieden.⁹ Zie ook het boek *Time-out en Switch* van Harrie Velderman.¹⁰

En in hoeverre moet meer aandacht worden besteed aan leerlingen die weliswaar ziek zijn maar die niet tot de langdurig of chronisch zieken gerekend kunnen worden? Voor laatstbedoelden hoort de school een algemeen protocol en een individueel handlingsplan op te stellen. Maar hoe zit het met het leerrecht van scholieren die bijvoorbeeld drie weken ziek zijn? Ik heb daaromtrent geen protocollen kunnen vinden, afgezien van de instructie dat de groepsleerkracht (PO) of mentor (VO) naar bevind van zaken moet handelen.¹¹ Moeten we vrezen dat de meeste scholen leerlingen tijdens zo'n ziekteperiode aan hun lot overlaten, tenzij ouders hard aan de bel trekken?

Tot zover de thuiszitters. Maar natuurlijk gaat het ook om een tweede vraag. Niet alleen hoe we kunnen waarborgen dat alle leerplichtigen toegang krijgen en houden tot onderwijsfaciliteiten, maar ook hoe we zorgen dat ze *passend* onderwijs krijgen, afgestemd op hun vorderingenniveau en capaciteiten. Want leerrecht houdt niet alleen in dat ze recht hebben op onderwijs, maar ook dat er zodanig onderwijs wordt geboden dat ze er iets van leren. In een eerder blogbericht kwam naar voren dat deze vraag minstens zo urgent is: hoe bewaken we de kwaliteit van de faciliteiten voor leerlingen die niet aan het reguliere onderwijs kunnen deelnemen?¹²

Wes Holleman

weblog onderwijs 10-5-2010

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2010/05/04/antwoord-op-de-kamervragen-van-het-kamerlid-van-der-ham-d66-over-de-mogelijkheid-om-alle-zieke-leerlingen-les-te-laten-krijgen-met-webcam-en-computer-via-het-project-klas.html> (4/5/2010).

² <http://www.ziezon.nl/default.aspx?PartID=5&CID=1793>; <http://www.ziezon.nl/default.aspx?partid=13>.

³ <http://www.ziezon.nl/default.aspx?partid=19>.

⁴ <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/diversen/29800-kinderrechten-in-nederland-illegale-kinderen.html>;

<http://www.vluchtelingenwerk.nl/integratie/mogen-asielzoekerskinderen-naar-school.php>.

⁵ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2010/01/29/thuiszitters-in-beeld.html> (29/1/2010);

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2010/01/15/thuiszittersonderzoek-ingrado-2008-2009.html>;

<http://www.scribd.com/doc/14523170/Thuiszitters-Verslag-Ingrado-Okt-08>;

<http://www.nji.nl/eCache/DEF/28/306.html>.

⁶ <http://www.altra.nl/content.jsp?objectid=169>; <http://www.nji.nl/eCache/DEF/46/048.html>;

-
- 7 <http://www.timeout-rotterdam.nl/>; <http://www.nji.nl/eCache/DEF/1/10/579.html>.
- 8 http://www.onderwijsconsulenten.nl/onderwijsconsulenten/schorsing_en_verwijdering.dot.
- 8 <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=467>; <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=467#comment-442>;
- 8 <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=467#comment-484>.
- 9 <http://www.onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2008/09/strafprocesrecht.pdf>;
- 9 http://schools.nyc.gov/NR/rdonlyres/B4C3EAD9-AA61-4430-A6C3-D389F6238700/66073/DiscCode200981109_Final_English.pdf (p.26);
- 9 <http://www.nji.nl/eCache/DEF/48/675.html>.
- 10 http://speciaalonderwijs.kennisnet.nl/archief_2007/time_out_en_switch;
- 10 http://www.agiel.nl/oscommerce/catalog/product_info.php?products_id=58.
- 11 <http://www.ziezon.nl/uploadedFiles/113.pdf>; <http://www.ziezon.nl/uploadedFiles/112.pdf>.
- 12 <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=1627>.